

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS.

Voor de Stadt of 12.

Franco per post. 14.

(Verschijnende

driemaal in de week, Dinsdags, Woensdags en

Zaterdag.)

ADVERTENTIE.

15 cents de regel.

Behalve 35 cents de regel.

POLITIEKE ASSOCIATIEN.

(Vervolg.)

Welke zijn nu de redeneringen, die de *Arnhemse Courant* tegenover de onze stelt? Wij hebben met aandacht haar artikel gelezen, doch moeten bekennen, dat wij haar moeilijk in hare redeneringen volgen kunnen. Naar ons inzien heerscht in haar schrijven eene verwarring van denkbeelden en zaken, welke althans niet leidt tot de gevolgtrekking, dōt haar voorgestaan, dat het geene *personen* zijn, die de associatiën leiden moeten.

Zij bekent met ons dat „zij, die zich tot „politieke associatiën vormen, zullen behooren „te weten, onder welke vanen zij zich scha- „ren.” Doch de *Arnh. Ct.* vermeent, dat dit „punt niet veel twijfel kan baren. Trouwens „wanneer de noodzakelijkheid van politieke ver- „eenigingen ter vorming en ontwikkeling eener „publieke opinie zoo ver doorgedrongen is, dat „het denkbeeld tot wezenlijkheid komt, zullen „wel van zelve de vrienden van hervorming „zich aan de eene „de behoudsmannen „aan „de andere zijde bijenschaaren. Niet zij, die „de publieke zaak op verschillende wijs op- „vatten, maar zij, die in hoofdpunten met „elkander overeenstemmen, zullen zich ver- „eenigen. Voor niemand zal het twijfelachtig „kunnen zijn, tot verwezenlijking van welke „beginsels hij optreedt.”

Wij zeggen het nogmaals: moeilijk is het uit deze woorden der *Arnh. Ct.*, welke echter den grondslag harer verdere redeneringen uitmaken, eene bepaalde gedachte, een stellig plan af te leiden; bij een nader onderzoek zelfs komt het ons voor, dat zij vōt onze en tegen hare stelling pleiten. Een paar aanmerkingen zullen wij ons op die woorden veroorloven. De *Arnh. Ct.* zegt, dat wanneer de noodzakelijkheid van politieke vereenigingen ter vorming en ontwikkeling der publieke opinie zoo ver doorgedrongen is, dat het denkbeeld (van politieke vereenigingen waarschijnlijk), tot wezenlijkheid komt. . . . Wij vragen slechts: indien de politieke vereenigingen ten doel moeten hebben de vorming en ontwikkeling der publieke opinie, hoe zal dan die publieke opinie gevormd en ontwikkeld kunnen worden, wanneer er geene mannen zich opdoen, wier opinie gevormd en ontwikkeld is, en die de taak op zich nemen om die vorming en ontwikkeling

te verspreiden, zoodat hunne opinie publieke opinie wordt?

Kan een kind leeren lezen en schrijven zonder onderwijs? Kan onder eene Natie eene publieke opinie gevormd en ontwikkeld worden zonder leiders?

Wij waren verder gegaan dan de *Arnh. Ct.* Wij beschouwden niet de politieke vereenigingen als het middel tot vorming en ontwikkeling der publieke opinie, maar als het gevolg dier vorming en ontwikkeling en als het middel om datgene te verkrijgen, wat die vorming en ontwikkeling geleerd hadden eene voldoening te zijn der steeds toenemende behoeften en wenschen van het volk, doch hetwelk door eene wederstrevende partij aan hetzelfde onthouden werd. En zelfs in deze aanneming van den toestand beschouwden wij, en beschouwen wij het nog als eene noodzakelijkheid, dat de politieke vereenigingen, onder een welbekend en aangenomen programma, met eenparigheid van keuze der middelen werkten, hetgeen niet kan verkregen worden, zoolang de politieke vereenigingen niet onder hoofden, onder leiders staan, die het programma en de middelen hebben aangewezen en doen aannemen en voor de trouwe gekleefdheid aan dezelve waken.

Doch keeren wij tot de *Arnh. Ct.* terug: Volgens haar zullen niet zij, die de publieke zaak op verschillende wijs opvatten, maar zij, die in hoofdpunten met elkander overeenstemmen, zich vereenigen.

Uit hetgeen onmiddellijk voorafgaat blijkt, dat hetgeen de *Arnh. Ct.* hier publieke zaak en hoofdpunten noemt, zamengevat is in de vorige uitdrukking van vrienden van hervorming en behoudsmannen. Doch nu blijft de vraag nog overig wat hervormd en wat behouden moet worden. De publieke opinie is voor eene hervorming gestemd, daaruit spruiten politieke vereenigingen voort, met het doel, om naar die hervorming te streven; maar hoe zullen die politieke vereenigingen tot eenigen nitslag leiden, wanneer geene eenstemmigheid heerscht, omtrent hetgeen bejaagd moet worden? en hoe zal die eenstemmigheid verkregen worden, wanneer niemand daar is, om de vereenigingen te onderrigten, te leiden en met de ware belangen des lands bekend te maken? De volgende woorden van de *Arnh. Ct.* staven dit nog meer: „Voor niemand, zegt zij, zal het twijfelachtig kunnen zijn, tot verwezenlijking van welke beginsels hij optreedt. Het

hoofdbeginsel der vorming is niet twijfelachtig, maar de beginsels, waaraan die hervorming tot stand moet komen, zijn zoo duidelijk niet afgebakend. Behalve de bijzondere gevoelens, zal daaromtrent, vooral bij ons te lande, steeds groote twijfel bestaan bij de verschillende groote afdeelingen der Natie, die elke hare beginselen hebben, welke bij de overige niet altijd ingang zullen vinden. En die zekerheid en vastheid van beginsels, zoo noodzakelijk tot den goeden uitslag kan, naar ons inzien, niet anders verkregen worden, dan door eene vereeniging en het onderling overleg der summitaten van de verschillende afdeelingen, waarop de Natie gesplitst is, die de verschillende beginselen tot een eenstemmig geheel maken, waaruit een programma voortspuit. Op die wijs alleen is het, onzes oordeels, mogelijk, om de politieke vereenigingen tot een nuttig doel te laten samenwerken. Gebeurt zulks niet, dan zullen de politieke vereenigingen van de eene plaats andere beginselen voorstaan dan die van de andere, naar gelang van den geest, welke op de verschillende plaatsen heerscht, dan zal men wel heterogene politieke vereenigingen zien oprijzen, maar geene politieke associatie, welke hare vertakkingen over het gansche land heeft en die zedelijke magt daarstelt, waartegen geen feitelijk geweld bestand is.

Bij alle die beschouwingen, wordt de overtuiging meer en meer in ons gevestigd, dat wil men politieke vereenigingen, of beter gezegd eene uitgebreide politieke vereeniging daarstellen, het eene eerste behoefte is, dat zich hoofden of leiders opdoen, dat deze openlijk verklaren wat zij als de beginselen en het doel der associatie voorstellen, en welke middelen zij geschikt achten om dat doel te bereiken.

In de volgende redeneringen schildert de *Arnh. Ct.* het nut der associatiën af. Wij zijn het met haar eens, dat zij het krachtigste middel zijn tot het opwekken eener wezenlijke opinie, waar zij ontbreekt, en om aan dezelve, waar zij bestaat, meer kracht te geven. Doch ook hier vinden wij weder onze opinie gestaafd. Een wezenlijke publieke opinie kan niet bestaan, zonder wezenlijke groote beginselen en zoodanig te streven naar bepaalde hoofdpunten. Het is wederom zijdenkbaar, wanneer de verschillende associatiën zich niet om een bepaald centrum bewegen.

en dit bepaald centrum kan niet anders gevonden worden, dan onder de leiding van eenen door allen erkenden invloed, welke ten laatste niet anders dan door personen kan uitgeoefend worden.

De verdere opstelling van het nut der associatiën door de *Arnh. Ct.* gedaan, is niet minder waar, doch onzes erachtens, met wat te veel voorbarigheid voorgesteld. Zoo zullen de associatiën geenen geoorloofden invloed op de verkiezingen kunnen uitoefenen, dan wanneer die verkiezingen in eenen meet uitgebreiden constitutionneelen zin zullen geschieden; de controle op provinciale en plaatselijke magt zal alleen dan door de associatiën uitgeoefend kunnen worden, wanneer de magthebbenden reden hebben die controle te vreezen, daar zij bij meer rechtstreeksche verkiezingen voor de vier-schaar der publieke opinie zullen moeten verschijnen. Doch ook weder dan, zullen aan het hoofd van associatiën mannen van uitgebreide kundigheden moeten staan, die het gros der associatiën omtrent de ware belangen des lands voorlichten en de waarheid tastbaar voor oogen stellen.

Hetgeen wij zoo even over het nut der associatiën, door de *Arnh. Ct.* voorgesteld, zelden, schijnt ook zij gevoeld te hebben; trouwens nu komt zij neder op het oorspronkelijk hoofddoel der politieke vereenigingen; namelijk de *grondwets-herziening*, en zij twijfelt niet of de *Noord-Brabander*, „die (zoo zegt zij) ons zoo vaak een wakkere medestrijder was” is daarvan overtuigd.

Ja, wij weten dat eene *grondwets-herziening* het eerste doel der politieke vereenigingen zijn moet; wij weten, dat de *Arnh. Ct.* met dat doel bezielde is; wij hebben het vaak met ijver en overtuiging in de hand gewerkt, en zijn nog bereid met alle opregte vrienden des vaderlands mede te strijden, om dat doel te bereiken. In het grondbeginsel zijn wij het dus eens; het geldt slechts de uitvoering. Het geldt de vraag, wat zullen wij stellen in de plaats van hetgeen wij willen afschaffen; wat willen wij bijvoegen, wat willen wij weglaten? Ziedaar het programma, hetwelk wij verlangen; ziedaar wat wij wenschen dat door kundige, vaderlandslievende, invloedhebbende mannen, bij de oproeping der Natie tot het vormen van politieke vereenigingen, openhartig en duidelijk worde blootgelegd, met aanwijzing tevens van de middelen, welke zij geschikt oordeelen om het te bekomen. Daarvan, wij zeggen het nogmaals, hangt de voorwaarde van ons medestrijden af.

Maar, zegt de *Arnh. Ct.*, dit programma die mannen, die middelen zijn reeds daar. Er is een voorstel in de Kamer der vertegenwoordigers gedaan, en dit voorstel en vooral ook de nimmer wedergelegde gronden der negen voorstellers hebben wij steeds als de van aangewezen, onder welke allen, die vooruitgang wenschen, zich behooren te scharen. Hier is de *Arnh. Ct.* duidelijk. Wij zullen onze verklaring ook duidelijk en openhartig doen. Onnoodig is het terug te komen op hetgeen destijds gezegd is. Wij voor ons hebben altijd luid toegebragt aan den moed en

de goede bedoelingen der negen voorstellers van de grondwets-herziening en begroeteden hun voorstel als den dageraad eener heilzame verandering in onze staats-instellingen. Het voorstel echter, als menen aan het vastgesteld programma eener nationale politieke vereeniging kunnen wij niet. Het is hier de plaats niet, nogmaals dat voorstel wijdloopig te bespreken; ons gevoelen over hetzelfde kan in weinige woorden zamengevat worden: het voorstel behelst te veel en het behelst te weinig. Daarenboven missen wij in dat voorstel eenen in ons oog onmisbaren waarborg, welke het geschikt maakt tot een programma, tot eene vaan, onder welke allen, die vooruitgang wenschen zich behoeven te scharen; en die waarborg is eene vaste bepaaldheid, welke alleen vertrouwen kan inboezemen. De voorstellers zelve hebben het ontwerp ingediend met voorbehoud voor elk hunner in het bijzonder, om bij de behandeling over alle punten hun afzonderlijk gevoelen en individuele overtuiging te volgen. Het is dus nog niet eens zoo zeker, dat de voorstellers zelve alle de punten van het ontwerp zullen ondersteunen en verdedigen; het is niet zeker dat zij, ieder voor zich, nog geene nieuwe bijvoegingen zullen begeeren. Die onbepaaldheid van het voorstel, belet dan ook dat hetzelfde, zoo als het daar ligt, immer kan verstreken tot eene vaan, waaronder zich alle vrienden van vooruitgang kunnen of mogen scharen.

Verders moeten wij openhartig verklaren, dat indien dat voorstel het programma moet worden van eene daartestellende politieke vereeniging, wij aan die vereeniging de hand niet kunnen leenen, omdat wij er voor ons een aantal waarborgen in missen, welke wij allernoodzakelijkst achten, om eene goede grondwets-herziening tot stand te brengen.

Het is ver af, dat wij het goede zouden miskennen, hetwelk in het bedoelde voorstel der negen vervat is; wij gaan zelfs verder; wij zouden er niets tegen hebben, dat dit voorstel tot grondslag diene, om een programma op te stellen, geschikt om tot vaan te verstreken eener uitgebreide politieke vereeniging. Men volbrengt wat wij in den aanvang gezegd hebben: de summitellen der verschillende gedeelten der Natie vereenigen zich om zoodanig programma op te stellen en nemen dan des verkiezende tot basis het voorstel der negen, doch wijzigen het zoodanig, dat wezenlijk en inderdaad de vrijheden en belangen van elk gedeelte gewaarborgd worden, zonder de vrijheden en belangen van een enkel te wreken of over het hoofd te zien.

Moeijelijk moge zoodanige taak genoemd worden; onmogelijk is zij niet. Wij noemen haar zelfs niet zeer moeijelijk, indien men slechts geheel openhartig en ter goeder trouw wil te werk gaan, alle vooroordeelen of partijzucht wil ter zijde stellen, en niets anders beoogt dan het wezenlijk belang van het algemeen vaderland en de constitutionnele vrijheid van al deszelfs ingezetenen. Doch om dit te bekomen, moeten wederom mannen aan het hoofd komen, die het voorbeeld geven van onbevooroordeeldheid en onpartijdigheid, van echten burgerzin en verlichte vrijheidsmin, en die door hun voorbeeld en woorden die hoedanigheden

in het gros der Natie, de kern der politieke vereenigingen doen overgaan. De *Arnhemse Courant* wil echter geene personen tot leiders der associatie; zij wil be-
ginselen als de *Arnh. Ct.* derzelve. Soortgelijke woorden, doch die in de praktijk wezenlijk niets beteekenen. Wij achten het zelfs overbodig vele woorden te gebruiken, om te betoogen, dat deze theorie der *Arnh. Ct.*, onuitvoerbaar is. Beginselen zijn gewichtig, doch kunnen op de massa niet werken, zonder dat zij vertegenwoordigd worden, en zij kunnen niet anders vertegenwoordigd worden dan door personen. Wil men de verschillende associatiën aan zich zelve overlaten, dan zal elke associatie hare eigen beginselen vormen en voorstaan, naar gelang der impulsie, welke de meest invloedhebbenden in elke derzelve daaraan geven zullen; maar een geheel, eene indrukwekkende stem zal daaruit nooit oprijzen. Verdeeldheid zal heerschen en blijven heerschen, en nooit zal, wat de *Arnh. Ct.* daar ook van zeggen moge, uit al die wanklankige stemmen, welke uit elke associatie afzonderlijk zullen opstaan, „eene harmonie oprijzen, welke het gansche land vullen zal.” Die harmonie kan niet verkregen worden, dan wanneer uit alle associatiën ééne enkele stem opstaat, en die eenparigheid van stemmen kan niet verkregen worden dan door eenparigheid van streven naar juist afgebakende grondbeginselen, welke wederom niet afgebakend noch ongeschonden gehandhaafd kunnen worden, zonder eene magt, welke als het ware, die grondbeginselen in bewaring en ter instandhouding heeft, en deze magt noemen wij de *leidster*, de ziel der associatiën.

Wij verhalen het dus nogmaals: strijden willen wij medestrijden zullen wij, zoo lang ons daartoe de macht blijft; maar wij willen waarborgen. Wij willen weten onder wiens vanen wij strijden, wij willen weten waarvoor wij strijden en wij willen weten, welke de wapenen zijn waarmede gestreden zal worden. Of om nog duidelijker te spreken: wij willen niet strijden met zoodanigen, die, na de overwinning den buit zouden deelen, en ons zouden laten toezien; wij willen niet strijden om aan anderen te bezorgen, wat aan onszelven zou worden onthouden; wij willen niet strijden met al de wapens, die ons in de handen zouden gegeven worden, maar willen, dat ook wij ons gevoelen zullen uitdrukken over de mindere of meerdere doelmatigheid, de mindere of meerdere veiligheid dier wapens. En om omtrent dit alles een gegrond oordeel te kunnen uitbrengen, behooren wij te weten wie de mannen zijn, welke den strijd aanvaard hebben; welk het doel is, dat zij door eene gehoopte overwinning, zoeken te bereiken en welke de middelen zijn, die zij tot het behalen dier overwinning willen aanwenden.

Wij hebben vermeend in deze gewichtige aangelegenheid onze gevoelens en beginselen met de meeste openhartigheid te moeten blootleggen; omdat de strijd tusschen *b. houd.* en *voortuitgang* meer en meer ernst wordt en omdat wij, in deze oogenblikken, de eenige zijn der organen van het gansche der Natie, hetwelk wij vertegenwoordigen, die het streven naar eene grondwets-herziening niet hebben opgegeven; daarom hebben wij de voorwaarden uiteengezet, welke wij aan ons medestrijden verbinden. Wij hebben dit eenzijdig wijdloopig gedaan, opdat, welk ook te het vervolg ons gedrag moge wezen, betoogen altijd in dit betoog zijne rechtvaardiging vinden zou.

ITALIË.

Sicilië is geteisterd door eene verschrikkelijke verbroening, door aanhoudende stortregens veroorzaakt. Al de rivieren zijn uit hare oevers getreden en de vlakke Catania is geheel met de zee vereenigd. De muren der stad en van het fort van Mazzara zijn op vele plaatsen ingestort. Vele honderden menschen hebben daarbij het leven verloren of het verdronken van is onberekenbaar.

AMERIKA.

Volgens de laatste tijdingen uit New York, van den 26 november, heeft het amerikaansch gouvernement negen nieuwe regementen vrijwilligers, onder de wapens geroepen, welke het expeditie-leger tegen Mexico zullen gaan versterken. Dit leger moet inderdaad groote behoefte aan versterking hebben, want het is zeer door ziekten geteisterd, de koorts heeft meer dan 100 man weggemaaid. Alles doet zien, dat het amerikaansch kabinet alle denkbeeld heeft laten varen om de onderhandelingen tot den vrede weder op te vatten. Van nu toe zal de brand van de Mexicanen van verlangen om kinne vijtige nederlagen te herstellen; en Santa Anita listt dezen krijgsmoed nog op door de verzekering welke hij geeft van eene aanstaande overwinning. Het amerikaansch gouvernement is er in geslaagd eene leening van 5 millioen dollars aan te gaan, hetgeen het in staat zal stellen den oorlog voort te zetten, zonder de vergadering van het Congres te moeten afwachten. Een gedeelte der amerikaansche vloot heeft den 26 oktober Tabasco beschoten, de stad is voor een groot gedeelte vernield; doch daarbij is het gebleven; de Amerikanen hebben niet eens getracht bezit van dezelve te nemen. Een stoomschip en drie schooners van de Mexicanen zijn daarbij in de handen van de Amerikanen gevallen.

POLEN.

Men meldt dat de drie Mogendheden, die het traktaat van inlijving van Krakau geteekend hebben, onder haar te Weenen eene openstaande conferentie hebben aangelegd tot het onderzoek van al de moten en verklaringen, welke aan Oostenrijk toegezonden zullen worden betrekkelijk dat vraagstuk en tot het gemeenschappelijk besluit worden derzelve.

DUITSCHLAND.

WEENEN 6 december. Het bevestigt zich dat het Oostenrijksch gouvernement eene leening van 40 millioen guldens zal sluiten. De Weenerbank heeft het leveren der gelden op zich genomen tegen een rente van 4 pCt.

— Volgens de laatste telling bevat de bevolking van Weenen 410,047 zielen.

— Men verzekert dat de Koning van Hanover op het punt staat om in Pruisen voor vijf a zes millioen thalers grondeigendommen aan te koop, er zijn nog slechts eenige formaliteiten tegenover den Koning van Pruisen te vervullen. Men weet dat de Koning der Nederlanden, de hertog van Brunswijk en de hertog van Nassau insgelijks landgoederen in Pruisen bezitten.

— De Sleeswijkische landdag is den 5 dezer uit eigen beweging uit een gegaan. De 3e had de koninklijke commissaris aan den voorzitter de verzoekschriften teruggezonden, welke deze hem had ter hand gesteld. Zoodra de voorzitter hiervan aan de vergadering kennis had gegeven, verlieten al de gedeputeerden de zaal, om, door hun vertrek te protesteren tegen de nieuwe uitlegging van art. 50 van het besluit van 15 mei 1834. De vijf leden, die de meerderheid uitmaken zijn alleen gebleven, doch hebben verklaard dat de uitlegging door de regering aan dat artikel gegeven eene schennis was der rechten van den landdag; dat zij echter hoer over dit onderwerp een verzoekschrift aan den Koning wilden rigten, om hem te verzoeken eene ruimeren zin te geven aan de uitlegging van het bezette artikel, dan de zaal te verlaten, zonder zoodanigen maatregel te hebben genomen.

— Te Berlijn hebben in den nacht van den 10 op den 11 december een aantal armen aten plaats gehad, waarvan men de rechte oorzaak niet kent, doch welke men toeschrijft aan te vinnige uitdrukkingen, jag en ecul, e hooger laatste personen gebezigd. Onder de gevangenen genomen personen telt men eenen dagblad-schrijver, den heer J. J. B. Berends, eenen kleedermaker genaamd Meul en eenen koopman, genaamd Robert D. D. D., ten wiens huize de strengste maatregelen zijn bewerkstelligd.

Bij die gelegenheid heeft de berlijnsche politie een twintal personen aangehouden, die in een kofschuit bijeen waren en, naar men zegt, alle tot de klasse der handwerklieden behooren. Deze gevangeningen hebben te Berlijn veel sensatie gemaakt en men wacht met langeduld naar het vernieuwen der redenen, welke dezelve hebben noodig doen achten.

IERLAND.

De afgescheidene leden van het republiekenschap hebben den 11 dezer eene vergadering gehouden, waarbij besloten is, dat zij het denkbeeld goedkeuren, tot het houden eener conferentie, waarbij de punten van verschil, welke de associatie verdeelen behandeld zullen worden, en dat eene algemeene en duurzame verzoening voor wenschelijk gehouden wordt.

SPANJE.

De Madridsche dagbladen melden den uitslag der voorloopige werkzaamheden voor de algemeene verkiezingen, welke in de zes kieskollegien der hoofdstad hebben plaats gehad. De uitkomst is bijna gelijk onder de behouders en de progressisten. In de drie eerste kollegien hebben de generaal San-Miguel, Lujan en Mendizabal, voordragtige ministers van Espartero eene groote meerderheid bekomen. In de drie overige kollegien schijnen de tegenwoordige ministers Mon en Pidal en de markies de Povar, kandidaat der behoudende partij de meeste kans te hebben. De algemeene stemopneming heeft eerst in den ochtend van den 8 plaats moeten hebben. De strijd moet vóór het 10 gewest zijn in het kollegie, alwaar de heer Mon tot mededinger had het hoofd der progressistische partij, Cortina, en Salamanca, die in het Congres tot de gematigde oppositie behoorde. Men zegt dat de laatste, op aandringen der progressisten van zijn kandidaatschap heeft afgezien ten behoeve van den heer Cortina.

Men denkt algemeen dat deze laatste partij, niet tegenstaande hare onverwachte zegepraal te Madrid niet meer dan dertig of veertig leden in het Congres zal tellen, hetgeen haar niet meer dan het achtere of het tiende gedeelte der stemmen in die vergadering zou geven. Wat de ultra monarchale partij betreft, deze zal hoogstens zeven of acht leden in de Kamer tellen.

PORTUGAL.

De laatste tijdingen uit Portugal behelzen nog geen verandering in den toestand de lands. De miguellistische partij neemt steeds in sterkte en omvang toe. Men zegt dat zij door het spaansch bewind ondersteund en betaald wordt.

FRANKRIJK.

PARIS 14 december. Sedert de turksche ambassadeur aan den heer Guizot een protest heeft ter hand gesteld tegen de officieele wijze, waarop de Bey van Tunis aan het hof der Tuilerien ontvangen is, is hij niet meer in de salons van het ministerie van buitenlandsche zaken verschenen.

— De *Akhbar* zegt dat een der Arabieren, die door Frankrijk losgekocht en gevangenen verzeld, tevens belast was met het overhandigen van brieven van Abd-el-Kader voor den Koning, den minister van oorlog en den maarschalk Bugeaud. Deze omstandigheid zou eenigen schijn van waarheid geven aan het sedert eenige dagen verspreid gerucht, dat Abd-el-Kader voornemens was, zich aan Frankrijk te onderwerpen.

— 15 december. Gisteren avond heeft de bey van Tunis afscheid genomen van den Koning. Z. H. zal morgen Parijs verlaten en onmiddellijk naar Tunis terugkeeren. De reis naar Engeland is geheel opgegeven. De bey heeft aan den prefekt 25,000 franken voor de armen van Parijs gezonden.

BELGIË.

BRUSSEL 15 december. De Senaat heeft gisteren eene openbare zitting gehouden. Na de lezing gehoord te hebben van een aantal kennisgevingen van de kamer der Represantanten, waarbij iwaalf door deze aangenomene wetsontwerpen worden toegezonden, heeft de Senaat uithoofde der spoedvoordering, het wetsontwerp betrekkelijk de bevordering der koninklijke Prinsen in het leger aangenomen.

— De kamer der Represantanten heeft gisteren het wetsontwerp aangenomen, waarbij aan het ministerie van Binnenlandsche Zaken kredieten worden gevraagd tot het nemen van maatregelen om in de heerschende behoeften te voorzien. Bij den aanvang der zitting zijn een aantal wetsontwerpen ingekomen.

— De koning en de koningin, vergezeld van eenen hofdaame en eenen ordonnans-officier zijn heden morgen per spoorrein naar Parijs vertrokken; na gisteren den baron James Rothschild en vele andere personen ten gelooze toegelaten en met de ministers van Oorlog en van Openbare Werken gearbeid te hebben.

— 16 december. Heden is de 60^e verjaardag des Konings plegtig gevierd.

— Dit Antwerpen schrijft men: de hollandsche post is gisteren namiddag ten vijf ure met eene slede alhier eerst aangekomen. De weg van Breda naar Antwerpen is onbruikbaar voor rijtuigen.

NETHERLAND.

HERTOGENBOSCH den 18 december.

Reeds vroeger hebben wij, bij gelegenheid dat wij de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* besteden, betrekkelijk een artikel van den man met de drie, eene herroeping van dat blad moeten aantekenen. Thans is zulks weder het geval. Wij hadden vermeend, in ons nummer van 10 dec. d. l., dat blad, in den koninklijken persoon van de ADELAAR te moeten bestrijden. Zijne gepluimde Majesteit, op dat artikel terugkomende, zegt dat wij hem niet goed verstaan hebben en dat hij het zó niet gemeend heeft, als wij het opgenomen hebben. Van deze verklaring nemen wij wederom akte. Wij, die in onze beperkte kortzigtigheid ons moeten bepalen om met eene onnoozele verwondering het ongehoord voorregt van de ADELAAR aan te gapen, krachtens hetwelk hij, uit *louter lucht en wind* bestaande, met zijnen blik overal tot in de geheime drijfveeren doordringt, en dus, bij het treurig gemis van dat onschatbaar voorregt niet in de meening en de geheime drijfveeren van de ADELAAR kunnen doordringen, zijn dus wel verplicht om hetgeen hij schrijft te nemen zoo als het geschreven is. En daarom verzoeken wij allernederigst den verheven koning van het pluingedierte, om in het vervolg of zijne meening tegelijk met zijne woorden kenbaar te maken; of (en dit nog liever) te schrijven *zoo als hij meent*. Dit zal aan Zijne Majesteit de oiaangenaamheid besparen om over zijne woorden aangevallen te worden, terwijl zijne meening zoo koninklijk edelmoedig is en aan ons het grievend leed van, ofschoon buiten onze schuld en alleen door het gemis van het bewonderenswaardig voorregt, hetwelk de ADELAAR bezit, zijne koninklijke edelmoedige meeningen zoo bitter te miskennen! Jammer dat wij zoo dom zijn, gaarne zouden wij anders ook eens wat fransch uitkramen.

— Bij besluit van den koning der Belgen van 7 december is tot officier der Leopoldsorde benoemd de luitenant kolonel de Brujn, chef der afdeling artillerie bij het ministerie van Oorlog te 's Gravenhage; en tot Ridders derzelfde orde de majoor van Meurs, onder-directeur van het magazijn van artillerie te Delft, en den kapitein Gayet van het 1° regiment nederlandsche artillerie.

— De *Staats-Courant* bevat het berigt eener geldleening ter som van een millioen gulden, uitmakende de vierde serie der negociatie van acht millioen gulden tot goedmaking der kosten van droogmaking van het Haarlemmermeer, vastgesteld bij koninklijk besluit van 5 december 1846, n° 50, welke geldleening geschiedt ingevolge de wet van 22 maart 1839 (*Staatsblad* n° 7) ten bedrage eener som van een millioen gulden, uitmakende de vierde serie van het vereischte kapitaal van acht millioen guldens. De beschikking over het overblijvende millioen gulden, tot aanvulling van het voorschrevene kapitaal van acht millioen gulden zal in het jaaf 1847 g. en plaats hebben.

— Uit Oden meldt men ons, dat aldaar gisteren avond een hevige brand uitgebarsten is ten huize bewoond door D. de Wit. Het gansche huis is in de asch gelegd, met al hetgeen het behelsde, benevens drie koeijen en een paard. De bewoners van hetzelfde hebben ter nauwernaad hun eigen leven kunnen redden, en indien de burgerswacht niet bij tijds den brand ontdekt had, weet men niet welke schromelijke ongelukken men thans zou te betreuren hebben. Naar wij vernemen waren hais en gederen tegen brandschade verzekerd.

Ingezonden Stukken.

18 december 1846.

Waren de laatste maanden van het jaaf 1845 door den misval der aardbevingen den meer van gewonnen prijs van de auctie tevens hoefden te drukkend voor de mingeerde en behoefte van schen in het vooruitzigt voor den winter zeer

donker, zoo werd dit evenwel door het zachte weder, eenigzins gelemd. Op de uitnodiging der provinciale autoriteit werden door de gemeente en ambesturen alle plassen aangewend, om daarin te gemoet te komen. Op het platte land werd door grondontginningen en andere werken aan den arbeidsman, wijk, wenselhof en in de meeste gemeenten moesten de ambesturen door buitengewone subsidien worden te gemoet gekomen, en ten dien einde gronden en werkelijke schuld verkocht, ook zijn nu overal buitengewone collecten, gedaan en inschrijvingen geopend, die in vele gemeenten aanzienlijke sommen hebben bedragen.

In deze stad was ook een inschrijving geopend tot uitdeeling van spaarsoep, en door eene buitengewone subsidie van 25 duizend gulden uit stads kas, is het collegie van regenten van den afgevoegen armen, in staat gesteld geweest, dagelijks vijftien honderd portien van die voedsame spijze uitgedeelen, die met een nieuw uitgevonden spaghine door stoom gekookt wordt.

Het getal der behoeftigen die zich om onderhoud hebben aangegeven, was buitengewoon vermeerderd, zoo dat het ambestuur, hoe spaarzaam ook in dezelfde bedeeftingen, bijna het dubbel heeft moeten uitgeven van de gewone bedeeftingen, waardoor dezelfde fondsen zijn uitgeput.

Wij zijn gelukkig dat jaar doorgeworfeld, en zonder ongeregeldeheden der bevoeking, maar het vooruitzicht voor het reeds ingetreden winter-tiids is zeer donker en nog meer dan in het vorig jaar.

Door de vroeg ingevallen vorst en de buitengewone sneeuw is alle arbeid gestaakt, de arbeidsman is zonder werk en dus zonder verdienen; de aardappelen zijn, wel is waar, slechts gedeeltelijk mislukt, doch blijven buitengewoon duur en dit is ook het geval met de granen en het brood, zoodat de behoeften veel drukkender zijn dan in het afgelopen jaar.

Zoo wij vernemen heeft het algemeen ambestuur zich tot de stadsregering gewend en den toestand van hare administratie te kennen gegeven, waarop dezelfde eene commissie heeft benoemd, om met het collegie van regenten middelen te beramen, om in den nood der behoeftigen te voorzien en het is ten gevolge van dien, dat weder eene inteekening voor de uitdeeling van spaarsoep is geopend, en reeds op morgen den 19 dezer zal men beginnen met duizend portien spaarsoep uitgedeelen.

Men mag vertrouwen dat nog vele menschlievende ingezetenen, overtuigd van het nuttige en deelmatige eener uitdeeling van eene voedzame en gezonde spijze, door de nog openstaande lijst van inteekening, het collegie van regenten in staat zullen stellen, het getal der dagelijks uitgedeelen portien te vermeerderen, terwijl men van gezegd collegie ook mag verwachten, dat hetzelfde, even als in het vorig jaar, de gelegenheid zal geven om gezegde soep, door de minvermogenenden, of voor dezelfde dagelijks tegen eene te bepalen prijs aantekopen.

Behalven dezen maatregel vernemen wij ook met genoegen, dat door de Sociëit. de Uno, die ook jaarlijks gewoon is een concert voor den armen te geven, ook eene inteekening geopend is tot uitdeeling van brood en hopen dat die beide maatregelen in het belang en ten behoeve van onze noodlijdende ingezetenen en vooral voor die hinnen nood niet durven te kennen geven, met de beste gevolgen mogen bekroond worden. Z.

Den 16° december is alhier verloren een **gouden cilinder Horologie** met **SECONDEWIJZER** en **de HAARKEITING** annexo. — De eerlijke vinder wordt verzocht hieromtrent aanwijzing te doen aan de redactie van dit blad en kan op eene goede belofte rekenen.

's Hertogenbosch, 17 december 1846.

J. J. ARKESTEIN en ZOOV, Boekdrukkers en Boekhandelaren te 's Hertogenbosch, hebben alom verhoorden.

VERZINT EER GIJ BEGINT!

een hartelijk woord aan mijne Landgenooten, over de, in ons Vaderland heersche...

Z I E K T E

LANDVERKUIJZING

24 Bladzijden, groot 8°, met witten Omslag, Prijs...

Door sterfgeval te huur

OM **DADELIJK TE KUNNEN AANVAARDEN** Een, weldoortimmerd **HUIS**, staande en gelegen in de Kaaistraat in de nabijheid van de Haven te Oudenbosch, bestaande in twee Beneden- en twee bovenkamers, allen behangen en voorzien van ingemaakte kasten en Alkoven, Keuken, Kelder, Meiden-Kamer en Zolder, Regenbak en Pomp benevens eene Tuinkamer, Hof en Schuur, geschikt tot Bergplaats, waarin tevens eenen stal voor een Paard en plaats voor een Rijtuig. Te bezorgen bij den heer **L. VAN DAM**, Secretaris te **Hooven**.

Iemand van persoonlijke Familie, van de Roomsche Catholieke godsdienst, bewijzen van goed en zedelijk gedrag, kunnende overleggen, die de keuken goed verstaat en tevens een goed voortkomen heeft, zag zich gaarne als **KEUKEN** of **BINNENMEID** geplaatst.

Om nadere inlichtingen verzoekt men zich met franco brieven, onder letter K, bij den Drukker en Uitgever dier.

De **ENGELSCH PANTOMIMISTEN** onder Directie van **J. KAS** en **M. GOUDSMIT**, verzoeken het geëerd publiek dat zij

op Zondag den 30 December, des Avonds ten 7 ure, tot zekere en finale sluiting

EENE BUITENGEWONE VOORSTELLING zullen geven dewelke zal besloten worden met

de Vlucht van Fra-Diavolo, OF DE ROOVERS IN DE CALABRISCHE GEBENGTEN

Groote Roover Pantomime in 2 Afdelingen.]

Vermindering van prijs. Eerste rang 50 Cents. Tweede rang 30 cents. Derde rang 20 cents. Vierde rang 10 cents.

A. VERRAGEN, Notaris te **St. Michiels-Gestel**, zal op Maandag den 28 December 1846, des voormiddags ten negen ure, voor de Ergenamen van wijlen den heer **J. KOLB**,

PUBLIEK VERKOOPEN:

26 Koopen **EIKEN-BOOMEN**, staande op de Meidoren, onder **Schyndel**, geschikt tot **KUIP- en TIMMERHOUT**.

40 Koopen **ZWARE WITBOOMEN** aldaar, bekwaam tot **KLOMPHOUT**.

30 Koopen extra **ZWARE KANADASCHE BOOMEN** aldaar, geschikt tot **ZAAG- en KLOMPHOUT**.

De Verkoop zal op de plaats geschieden. Tenzelfer dage des namiddags ten drie ure, te herberge van **G. VAN JAARSWELD**, te **St. Michiels-Gestel**, zal ten verzoeke als voor nog worden verkocht:

40 Koopen **BERKEN-BOOMEN** en

30 Koopen **SCHAARHOUT** waaronder **REEPHOUT** staande in de Gagelweg aan de Ploin onder **Michiels-Gestel**.

HOUTVERKOOPINGEN.

De Notaris **H. A. BYVOET**, gevestigd te 's Hertogenbosch, zal voor deszelfs Principalen publiek verkoopen:

Op **Dinsdag den 22 December 1846**, des voormiddags ten 10 uren, ten verzoeke van Mevrouw de Wed. **LOUIS GAST**, op de Hoeve bewoond bij **H. KLUYTMANS** te **Vught**, nabij den Straatweg

Eenige Koopen **ZWARE EIKEN BOOMEN** en een partij **SCHAARHOUT**.

Op **Woensdag den 30 December 1846**, des voormiddags ten 10 uren, ten verzoeke van **J. MASTENBROEK** te **Helport**, ten verzoeke van het Bestuur over de Armen en de Godshuizen, te 's Hertogenbosch,

50 a 60 Koopen **SCHAARHOUT**, eenige **ZWARE KLOMPBOOMEN** onder **Helcoit** en eene Partij **EIKEN BOOMEN** onder **Udenhout**.

Op **Maandag den 4 Januarij 1847**, des voormiddags ten 10 uren ten huize van **JOHANNES VAN ZEGELEN** te **Gemonde** onder **Bortel**, ten verzoeke van Mevrouw de Wed. **A. J. BOUTERMANS**.

SCHAARHOUT, MASTEN en KLOMPBOOMEN onder

Gemonde en **EIKEN BOOMEN** onder **Schyndel**. Op **Dingsdag den 5 Januarij 1847**, des voormiddags ten 10 uren, ten huize van **THO. J. MAAS** te **Gemonde**, Bortel, ten verzoeke van de Erven van den heer **M. FREDRIKX**.

50 Koopen **LANGE** en buitengewoon **ZWARE EIKEN BOOMEN** geschikt voor Molen- en Kuip-Scheepstimmerhout, en voor Bergroeden.

Op **Donderdag den 7 Januarij 1847**, des voormiddags ten 10 uren, ten verzoeke van Mevrouw **DE DOUARIERE** Mr. **G. B. VERHEIJEN**, op haar Ed. Gaederen, onder **Cromvoirt**.

SCHAARHOUT en EIKEN BOOMEN.

Op **Woensdag den 13 Januarij 1847**, des voormiddags ten 10 uren, ten verzoeke van den heer **JOSEPHUS DE WIJS**, op zijn Ed. Landgoed **Eikenhorst** onder **Bortel**.

SCHAARHOUT en MASTEN.

Op **Vrijdag den 15 Januarij 1847**, des voormiddags ten 10 uren, op **Piekerthoef**, onder **Vught**, van Mevrouw de Wed. **LOUIS GAST**.

SCHAARHOUT en KLOMPBOOMEN.

Op **Maandag den 18 Januarij 1847**, des voormiddags ten 10 uren, ten verzoeke van Mevrouw **DE DOUARIERE** Mr. **G. B. VERHEIJEN**, in haar Ed. Bosch de **Kamp** onder **Bortel**.

50 a 60 Koopen Buitengewoon **ZWARE EIKEN BOOMEN**, geschikt voor Molen- Kuip- en Scheepstimmerhout.

Op **Donderdag den 21 Januarij 1847**, des voormiddags ten 9 uren, ten verzoeke van den heer **P. R. DESCHAMPS** o. s., op het Landgoed **Langenhuizen**, onder **Rosmalen**.

208 Stuks meerendeels **LANGE** en Buitengewoon **ZWARE EIKEN BOOMEN**, waaronder Molenborsten, Assen en veel Bergroeden.

Op **Maandag den 25 Januarij 1847**, des voormiddags ten 10 uren ten verzoeke als voor.

68 Koopen **EIKEN BOOMEN**, geschikt voor Molen- Kuip- en Scheepstimmerhout, onder **Nuland** en **SCHAARHOUT** onder **Rosmalen**.

Op **Donderdag den 4 Februarij 1847**, des voormiddags ten 9 uren te **Rosmalen**.

SCHAARHOUT, in **Maliskamp** en op de **Duitsche Hoef**; voorts nog op de **Hoeve den Huisberg** van de Erven den heer **J. A. NUYTS**.

Op **Dingsdag den 9 Februarij 1847**, des voormiddags ten 10 uren te **Rosmalen**.

SCHAARHOUT in den **Tweeberg** en in de **Oude Heide**.

Op **Donderdag den 11 Februarij 1847**, des voormiddags ten 10 uren, te **Nuland**.

SCHAARHOUT op de **Gorderen** van Mevrouw **J. F. VAN GULICK** in **Nulands Vinkel**. Alles behoort afgesmet en bij Billetten breeder omschreven. Aanwijzing zal worden gedaan door de Pootmeesters en Hoefenaars respectievelijk, zijnde inmiddels Informatien te bekomen ten Kantore van den Notaris **H. A. BYVOET**, voornemd.

Zegt het Voort.

OPGAVEN van de Hebete der Rivieren de **MAAS** te **Grave** en van de **DIEZE** te 's **Bosch**, waargenomen des morgens ten 6 uren.

Da- TUMS	MAAS TE GRAVE			DIEZE TE 'S BOSCH.			
	BOVEN AP.	GEWASSEN	GEVALLEN	BOVEN O.	GEWASSEN O.	GEVALLEN	GEWASSEN O.
Dec.	ell.	dm.	dm.	dm.	ellen	dm.	dm.
16	6	85	26	0			
17	5	84	0	4		85	34
18	"	"	"	"	0	83	22

De 0. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Hooft v. d. Rijn te Keulen, den 14 Dec. 7 vout 3 1/2

Ter Drukkerij van **D. A. A. DE ROOY** te 's Bosch.